

Behandeling Cultuurnota in de gemeenteraad, (ES, d.d. 14 september 2022)
Reactie C4 op de nota door Erna Staal van bibliotheek Gouda, mede namens Femke Haijtema van Museum Gouda, Leonie Schouten van Cultuurhuis Garensponnerij en Tineke Maas van de Schouwburg Gouda.

Tineke Maas kan vanavond (14/9), zoals u zult begrijpen, vanwege haar drukke werkzaamheden aan de vooravond van het door de schouwburg georganiseerde driedaagse finale Gouda750 festival, niet aanwezig zijn – maar u zult haar een van de komende dagen ongetwijfeld tegenkomen.

Wat een spectaculair feest wordt dat. En wat hebben we al prachtige projecten mogen zien en ervaren dit jaar. Van 'Beleef het wonder van Gouda' van het museum en de St. Jan, de Goudse Iconen van de Garensponnerij tot het Grote Goudse Verhalenproject van bibliotheek, Streekarchief en Libertum. Van Gouda op grote hoogte tot Gouda op sterk water, van Goudasfalt tot Buurtje 9 met Gouda Maakt en ik kan doorgaan.

Als er één jaar is dat aantoon dat cultuur de voedingsbodem is van een aantrekkelijke en sociale stad, is het wel het feestjaar 2022, Gouda 750 jaar.

Onze complimenten aan de gemeente voor deze nieuwe Cultuurnota. Het biedt heldere en tegelijkertijd gevarieerd in te vullen handvatten voor elke afzonderlijke organisatie, om bij te dragen aan de doelstellingen van de gemeente voor het welzijn van haar inwoners. De beleidslijnen uit de vorige nota hebben een stevig fundament gelegd voor werkzaamheden die de komende periode verder kunnen worden ingevuld.

De afgelopen vijf jaren heeft – buiten corona om – een enorme transitie plaatsgevonden in onze organisaties. Van 'gesloten bolwerken' die aan het zenden waren met hun eigen aanbod werden we open, samenwerkende organisaties, die oog hebben voor en willen inspelen op vragen uit de lokale gemeenschap: of het nou om jongeren gaat, eenzame ouderen, laaggeletterden of vluchtelingen en andere nieuwkomers.

Het netwerk van de bibliotheek is daar een goed voorbeeld van, met het Taalhuis zijn we onderdeel van een gemeentebreed (en zelfs regionaal) Taalakkoord waarmee laaggeletterdheid wordt aangepakt. De Garensponnerij wist met de Goudse Iconen een stadsbreed verbindend project neer te zetten waar meer dan 500 mensen aan deelnamen. Het museum werkte samen met fotograaf Bram Tackenberg om Gouwenaars een podium te geven in Gouda-Oost, en morgen (15/9) opent de tentoonstelling met een kunstwerk van Oekraïense nieuwkomers – een samenwerking met Libertum.

De schouwburg heeft een geweldig project met en voor statushouders gerealiseerd en heeft op dit moment een groot project met Goudse jongeren in voorbereiding en werkt daarbij onder meer samen met Kwadraad en Buurtwerk.

Het zijn maar een paar voorbeelden.

Het waren grote stappen die we gezet hebben: in samenwerking, in het vergroten van ons bereik in en onze bijdrage aan het sociale domein en de lokale economie. En in één zin samengevat klinkt dat makkelijk, maar de medewerkers in de organisaties moe(s)ten hiervoor hun kennis en vaardigheden op een hoger plan brengen. Verandering en verbreding van het takenpakket betekent arbeidsintensieve processen.

Het betrof een stevige uitbreiding van de werkzaamheden, die boven op onze bestaande kerntaken kwam.

Met betrekking tot de nieuwe speerpunten in de nota het volgende:

1. Het opzetten van een innovatiefonds voor het brede culturele veld.

Wij juichen dat enorm toe. Hiermee kunnen nieuwe, incidentele initiatieven op een adequate basisfinanciering rekenen. Het kan voor grotere projecten dienen als co-financiering, want het culturele veld heeft de afgelopen jaren ook voor vele financiële injecties uit Rijksmiddelen en/of private fondsen gezorgd. En bij die aanvragen is co-financiering bijna altijd een voorwaarde. Evenals het inzetten of het kapitaliseren van de mensuren in je organisatie – terwijl die voor de lopende zaken al niet toereikend zijn.

We hebben het afgelopen jaar gezien hoeveel potentie er in de stad aanwezig is voor allerhande culturele initiatieven, van exposities van amateurkunstenaars tot wijkfeesten met muziek en toneel. Samen met de stadsprogrammeur en de amateurkunstmakelaar zijn er plannen ontwikkeld die 'de wijken ingaan' en die buurtbewoners betrekken bij culturele projecten. Dit zijn allemaal initiatieven waarvoor aanvullende financiering en incidenteel geld nodig is. Daarvoor is dit fonds een welkome aanvulling in Gouda.

2. Het versterken van het culturele netwerk.

Vóór het uitbreken van de pandemie verzorgde de C4 tweemaal per jaar de zgn. Culturele Business Borrel, met collega's uit de culturele sector, lokale politici en ondernemers en bedrijven. Dat willen we de komende jaren gaan uitbreiden met vooraf een werksessie voor het culturele veld, waar kennis en ervaring gedeeld kan worden (vergl. Taalakkoord). De C4 heeft ook een afgevaardigde in de Stichting SBG, die de gehele culturele achterban vertegenwoordigt.

We zijn penvoerder van vele projecten, waarbij we samenwerken met kleinere culturele of maatschappelijk organisaties en waarbij geprofiteerd kan worden van bijvoorbeeld onze netwerken voor communicatie en marketing.

Achter de schermen zijn we aan het onderzoeken of we bepaalde functies, bijvoorbeeld een P&O-medewerker of een boekhouder één gezamenlijk arbeidscontract kunnen aanbieden. Functies die bij de vorige bezuinigingsronden vaak zijn afgestoten naar ZZP'ers. Op kleine contracten van 8 of 12 uur per week is het nou eenmaal moeilijk, zo niet onmogelijk, om goede mensen te krijgen.

En dat is een mooi bruggetje naar:

3. Het stimuleren van Fair Practice, oftewel eerlijk loon naar werk.

Als directeurs van de C4 krijgen we soms te horen dat we een wel heel groot deel van het geld voor cultuur opslokken en zoals ik vorige week tijdens jullie werkbezoek aan de Chocoladefabriek al zei: dat lijkt misschien zo als je naar de droge cijfers kijkt, maar *niet* als je weet welk verhaal daar achter zit. Als je weet dat er vijf jaar geleden nul vet op onze botten zat wegens vergaande bezuinigingen in de jaren ervoor. Als je weet hoezeer ons takenpakket is uitgebreid de afgelopen jaren en hoe groot de veranderingen in alle organisaties zijn geweest – en dan laten we de coronapandemie opnieuw buiten beschouwing.

Tentoonstellingen als 'Beleef het wonder van Gouda' of theaterseizoenen zoals de

schouwburg die elk jaar weet neer te zetten, komen niet tot stand na een paar vergaderingen en een aantal telefoontjes. Er wordt keihard aan gewerkt door professionele mensen. Er gaan uren en dagen, weken, maanden en soms jaren van aandacht en samenwerking in zitten.

Ondertussen zijn onze organisaties dagelijks 'gewoon' geopend voor het publiek, worden er dagelijks activiteiten uitgevoerd voor de jeugd op de basisscholen, worden er projecten opgezet voor en vooral mét middelbare scholieren, is er aandacht voor eenzame ouderen of vluchtelingen én moet de infrastructuur achter de schermen (gebouwen, ICT, duurzame bedrijfsvoering) op peil worden gehouden. En dit alles met een *niet* toereikend aantal fte's. En nee, de inzet van vrijwilligers is hier niet de oplossing. De *basisformatie* waarover we het hier hebben, moet uit professionals bestaan.

Ik neem het museum als voorbeeld: 12 full time equivalenten, die uitgesmeerd worden over 17 parttimers met contracten voor bijvoorbeeld 16 uur of 24 uur per week, terwijl wij als directeuren allang weten dat er werk ligt voor 40 uur per week.

En natuurlijk kunnen we af en toe overwerken. Dat doen we ook allemaal, zonder morren en zelfs met veel plezier, maar in het museum en in de schouwburg gaat het om structurele scheefgroei en voortdurende onderbezetting. Daar kan geen duurzame bedrijfsvoering op gebouwd worden. Goede medewerkers vertrekken naar andere werkgevers waar ze wél betaald krijgen voor al hun uren.

Kortom: om de sociale en economische impact van de Goudse culturele sector vol te houden, moeten de personeelsformaties worden uitgebreid.

We willen graag ook benadrukken dat Fair Practice niet alleen voor onze eigen organisaties geldt. Uitbreiding van de ambtelijke formatie op cultuur is geen overbodige luxe en dat is een understatement. Dit hele, uitgebreide veld door één ambtenaar te laten coördineren is gekkenwerk. Ik denk dat Jessica Dijkman, sinds ze vorig jaar november is begonnen, zichzelf graag meermalen al heeft willen opsplitsen in meerdere personen om al het werk op tijd gedaan te krijgen.

We willen haar en wethouder Van Vugt hier graag extra bedanken voor hun toewijding aan en betrokkenheid bij onze organisaties. En met wethouder van Vugt danken we het gehele college van burgemeester en wethouders, dat ons vanaf dag één van de eerste lockdown tijdens corona aandacht heeft geschonken. Dat hebben we allen zeer gewaardeerd.

Concluderend

De C4 deelt de visie van de gemeente uit het bestuursakkoord en voelt de urgentie van de afspraken die voortvloeien uit de Cultuurnota. We zetten ons met veel plezier en motivatie in om zoveel mogelijk plannen te realiseren in de komende jaren en zoveel mogelijk Gouwenars zelfredzamer, geletterder en creatiever te maken. Extra geld voor Fair Practice gaat daarbij helpen. Maar helaas hebben we er dit jaar een paar grote zorgen bij gekregen.

1. De effecten van de coronapandemie zijn nog niet verdwenen. Terugkomen op het niveau van de bezoekersaantallen of deelnemersaantallen aan cursussen in 2019 zal een grote uitdaging zijn, waarvoor extra tijd en aandacht nodig is voor communicatie en marketing.
2. De explosieve stijging van de energielasten. We hebben nog geen idee wat ons boven het hoofd hangt en hoeveel extra geld het ons gaat kosten. De schouwburg weet al dat ze dit jaar ondanks een vast contract 100.000 euro meer kwijt is dan vorig jaar.

Waar moet dat geld vandaan komen? Het enige flexibele budget dat organisaties als de onze hebben is de programmering. Maar als we daar in gaan snijden, gaat dat direct ten koste van onze impact in de stad. En dan komen we in een neerwaartse spiraal.

3. De krapte op de arbeidsmarkt en de stijging van de minimumlonen zorgt voor een opwaartse druk in salarisopbouw. Nieuwe CAO's, van podiumkunsten en van bibliotheken en kunsteducatie en de daarbij horende salarisverhogingen idem dito.
4. Onze laatste zorg is de inflatie *over all* en de stijgende kosten voor de huur, de ict, de materiaalkosten voor activiteiten, accountantskosten voor de jaarrekening en ga zo maar door – we hebben het over prijsstijgingen van soms wel 12%.

Daar is de bescheiden indexatie van de gemeente van 2.3% geen adequaat antwoord op.

Beste raadsleden, ook jullie verdienen een groot compliment: voor jullie niet aflatende belangstelling en betrokkenheid bij de stad, haar inwoners en organisaties.

Wij zien uit naar een voortvarende afhandeling en invoering van de nieuwe cultuurnota, zodat wij aan de slag kunnen met onze aanvragen en samen met de gemeente moedig voorwaarts gaan met onze gezamenlijke doelstellingen voor de komende beleidsperiode.

Hartelijk dank voor jullie aandacht.

Voor vragen en aanvullende informatie zijn we vanzelfsprekend te allen tijde beschikbaar.